

УДК 339.92(477)

І.В. ТАРАНЕНКО,

*кандидат економічних наук, доцент
Дніпропетровського університету
економіки та права імені Альфреда Нобеля*

О.В. ОХІНЬКО,

*викладач Дніпропетровського університету
економіки та права імені Альфреда Нобеля*

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В ІННОВАЦІЙНІЙ СФЕРІ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Узагальнено трактування державно-приватного партнерства та стимули для взаємодії державного та приватного секторів. Проаналізовано досвід і механізми державно-приватного партнерства в науково-технічній і інноваційній сферах розвинутих країн. Визначено ключову роль пріоритетної підтримки наукових та інноваційних проєктів ДПП з боку уряду та можливості запровадження в Україні.

Ключові слова: *державно-приватне партнерство, національна інноваційна система, науково-технічна сфера, інноваційні проєкти.*

Вступ. На сучасному етапі економічної глобалізації необхідною передумовою формування наукових і технологічних переваг країни виступає ефективна взаємодія ключових елементів національної інноваційної системи – держави, науки та бізнесу як інструмента відносин нового типу між різними секторами економіки, науки і освіти. Накопичений світовий досвід дозволяє визнати одним з основних механізмів розширення ресурсної бази й мобілізації невикористаних резервів для економічного розвитку державно-приватне партнерство (ДПП). Таке партнерство являє собою відносно нове явище у світовому господарстві, що відображає процеси розширення й ускладнення форм взаємодії держави й бізнесу.

Найбільш активно партнерство держави і бізнесу здійснюється в реальному секторі економіки. Водночас аналіз світового досвіду свідчить про те, що відносна роль державно-приватного партнерства в інноваційній політиці різниться в окремих країнах, але явною є тенденція до зростання впливу ДПП на розвиток інноваційної активності.

Становлення та розвиток державно-приватного партнерства в різних країнах висвітлені в працях зарубіжних і українських вчених. Основні положення теорії господарського партнерства держави і приватного сектора розглянуто в працях таких вітчизняних та зарубіжних учених, як Р. Бекетт, В.Г. Варнавський, О.М. Головінов, М. Готтре, М. Джерарда, А.В. Клименко, П. Кучман, Л. Леон, К.В. Павлюк, А. Рейд, П.В. Савранський, Л.І. Федулова, Ю.П. Фомічов, Ф. Харвіч, а також у численних законодавчих актах, нормативно-правових документах, програмних та аналітичних документах ОЕСР, Європейської Комісії та ін.

Водночас роль державно-приватного партнерства в розбудові національної інноваційної системи України з урахуванням досвіду розвинених країн досліджена недостатньо.

Звідси випливає нагальна потреба в узагальненні та систематизації зарубіжного досвіду взаємодії державного та приватного секторів в інноваційній сфері, з метою запровадження в концепцію НІС України та в практику реалізації інноваційних проектів.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає у визначенні можливостей щодо розвитку в Україні державно-приватного партнерства в науковій та інноваційній сферах на основі узагальнення світового досвіду.

Виклад основного матеріалу. Державно-приватне партнерство у світовій практиці трактується у двох аспектах: по-перше, як система відносин держави й бізнесу, що широко використовується як інструмент економічного й соціального розвитку на міжнародних, національних, регіональних, місцевих рівнях; по-друге, як конкретні проекти, реалізовані спільно державними органами й приватними компаніями на базі об'єктів державної й муніципальної власності [1, с. 12].

Дуалістичне трактування державно-приватного партнерства знайшло відображення в різноманітних визначеннях останнього (табл. 1).

Очевидною є прикладна спрямованість «вузьких», більш конкретизованих трактувань ДПП, які містяться в законодавчих актах, концепціях консалтингових компаній, тобто становлять правове та методичне підґрунтя дій для безпосередніх учасників ДПП та відповідають потребі запровадження конкретних проектів.

Водночас, незважаючи на різноманітність точок зору стосовно сутності та змісту ДПП, беззаперечним є те, що наведені визначення взаємно доповнюють одне одного та утворюють засади для створення механізмів ефективної реалізації проектів ДПП з урахуванням локальної специфіки та глобального впливу зовнішнього середовища.

Законодавчо обґрунтованими та апробованими на практиці формами реалізації ДПП на цей час є: концесія; оренда державного майна; лізинг; угода про розподіл продукції; договір управління державним майном; договір про спільну діяльність; державно-приватні підприємства.

Найбільш поширеною на сьогодні у світі формою ДПП при здійсненні великих, капіталомістких проектів є концесії.

До пріоритетних сфер для запровадження проектів ДПП відносять:

- розвиток виробничої й транспортної інфраструктури;
- житлово-комунальне господарство;
- охорону здоров'я й соціальні послуги;
- фінансування наукових досліджень, що мають перспективи комерціалізації;
- розвиток інноваційної інфраструктури.

З метою визначення можливостей застосування ДПП в економіці України нами було проаналізовано зарубіжний досвід державно-приватного партнерства в різних суспільно-економічних сферах.

Аналіз досвіду проектів державно-приватного партнерства, реалізованих за допомогою концесійної форми ДПП в країнах з різним рівнем соціально-економічного розвитку [8] показав, що такі партнерства успішно застосовуються в транспортній (автодороги, залізниці, аеропорти, порти, трубопровідний транспорт) і соціальній інфраструктурі (охорона здоров'я, освіта, розваги, туризм), ЖКГ (водопостачання, електропостачання, очищення води, газопостачання та ін.).

У розвинених країнах партнерства держави й бізнесу широко використовуються у сфері соціальної інфраструктури – охорони здоров'я й освіти, на відміну від країн, що розвиваються, і країн з перехідною економікою, де переважають партнерства, пов'язані з інвестиціями в інфраструктуру енергетичної галу-

Таблиця 1

Трагування державно-приватного партнерства у вузькому та широкому розумінні

Державно-приватне партнерство як система відносин (у широкому розумінні)	Державно-приватне партнерство як конкретний проект (у вузькому розумінні)
Власов А. Європейський союз, Зелена книга про ДПП	Власов А. Світовий банк
У широкому розумінні ДПП включає в себе всі форми кооперації між державою та приватним сектором, які знаходяться в полі між вирішенням завдань, що традиційно відносяться до компетенції держави, самою державою, з одного боку, та приватизацією – з іншого	У вузькому розумінні ДПП – довгострокове, що регулюється договором, співробітництво між державою та приватним сектором з метою виконання суспільних завдань, яке охоплює весь життєвий цикл проекту від планування до експлуатації
Різні форми кооперації між органами влади й бізнесом, які служать для забезпечення фінансування, будівництва, модернізації, управління, експлуатації інфраструктури або надання послуг	Угоди публічної й приватної сторін із приводу виробництва інфраструктурних послуг, що укладаються з метою залучення додаткових інвестицій і підвищення ефективності бюджетного фінансування
Полуянов В.П., Кравченко Р.С. ДПП: урядовий підхід (Велика Британія)	Звіт Конгресу про державно-приватне партнерство (США, 2004) Семінар «Державно-приватні партнерства» (Москва, Росія, 2003)
Інститут, заснований на сукупності формальних і неформальних правил, спрямованих на координацію діяльності держави, органів місцевого самоврядування й підприємницьких структур для задоволення інтересів суспільства при рівному задоволенні соціальних і економічних інтересів сторін	Закріплена в договірній формі угода між державою й приватною компанією, що дозволяє останній у погодженій формі брати участь у державній власності, виконуючи функції, що традиційно лежать у сфері відповідальності держави
Ключовий елемент стратегії уряду із забезпечення сучасного, високоякісного комунального обслуговування й підвищення конкурентоспроможності країни. Виступає в широкому діапазоні бізнес-структур: концесій, спільних підприємств і т. ін.	Співробітництво державного й приватного секторів з метою реалізації конкретного проекту або надання населенню послуг соціального характеру, що традиційно надаються державним сектором

Продовження табл. 1

Державно-приватне партнерство як система відносин (у широкому розумінні)		Державно-приватне партнерство як конкретний проект (у вузькому розумінні)	
ОЕСР	Будь-які офіційні відносини або домовленості на фіксований / нескінченний період часу між державними і приватними учасниками, в якому обидві сторони взаємодіють у процесі ухвалення рішень і співінвестують обмежені ресурси (гроші, персонал, устаткування, інформацію) для досягнення конкретних цілей у певній сфері	Міжнародна консалтингова компанія «Deloitte»	Контрактна угода між урядовим агентством і приватною компанією, що дозволяє останній збільшити її участь у наданні суспільних послуг
Варнавський В.Г.	Інституціональний та організаційний альянс між державою та бізнесом для реалізації суспільно значущих об'єктів у широкому спектрі сфер діяльності: від розвитку стратегічно важливих галузей до забезпечення суспільних послуг	PriceWaterhouse Coopers, C'M'S Cameron McKenna	Угода, структура якої припускає спільну роботу державного й приватного сектора для досягнення загальної мети
К.В. Павлюк, С.М. Павлюк	Конструктивне співробітництво держави, суб'єктів підприємницької діяльності та громадянських інститутів в економічній, соціалній, гуманітарній та ін. сферах суспільної діяльності для реалізації суспільно значущих проектів на засадах пріоритетності інтересів держави, її політичної підтримки, консолідації ресурсів, ефективного розподілу ризиків, рівноправності і прозорості відносин для забезпечення поступального розвитку суспільства	В.Г. Варнавський, А.В. Клименко, В.А. Королєв	Співробітництво між державою України, АР Крим, територіальними громадами в особі відповідних органів державної влади та органів місцевого самоврядування (державними партнерами) та приватними партнерами, що здійснюється на основі договору
			Державно-приватне партнерство являє собою юридично закріплену форму взаємодії між державою та приватним сектором стосовно об'єктів державної та муніципальної власності, а також послуг, що виконуються та надаються державними та муніципальними органами, установами та підприємствами з метою реалізації суспільно значущих проектів у широкому спектрі видів діяльності

Складено авторами за [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7].

зі, транспортні проекти, водопостачання й каналізаційні системи, портове господарство.

Одночасно розширюється використання механізмів державно-приватного партнерства в науково-технічній та інноваційній сферах. Для переважної більшості держав характерним є підвищення інтересу до розвитку науково-дослідних проектів ДПП. Такий інтерес виражається в розробці спеціального законодавства в цій сфері, зростанні бюджетних витрат на певні програми державно-приватного партнерства, включенні їх до стратегій інноваційного розвитку.

Виділимо найбільш значущі причини, які обумовлюють необхідність державно-приватного партнерства як форми взаємодії державних структур і приватного бізнесу (рис. 1).

Як впливає із наведеної схеми, однією з головних причин державної участі в інноваційній діяльності є необхідність забезпечення високого рівня конкурентоспроможності інноваційних компаній і продукції на зовнішніх ринках.

Крім того, для розвитку інноваційного процесу необхідне створення не тільки загальних інституціональних умов, але й підтримка суспільно значущих

Складено за результатами досліджень П.В. Савранського [9].

Рис. 1. Ключові причини розвитку ДПП в інноваційній сфері

проектів, що мають відносно низьку комерційну ефективність і високий рівень ризиків.

Стратегічне значення інноваційної сфери в сполученні її із соціальною й економічною роллю в розвитку країни визначає необхідність державної участі для забезпечення взаємодії наукового й бізнес-середовища, створення інноваційних продуктів, що відповідають сучасним вимогам внутрішнього й глобального ринків.

Мотивація участі в партнерстві приватних компаній, як правило, обумовлена новими можливостями для розвитку інноваційного бізнесу:

- забезпеченням доступу до державного фінансування, результатів досліджень і розробок державного сектора і його інфраструктури, а також до інформації й устаткування;

- усуненням обмежень для інноваційної діяльності підприємств (ресурсні обмеження, фактор часу, монополістичні обмеження поширення інновацій);

- розширенням можливостей здійснення інновацій: від інноваційної ідеї до досліду зразка.

Стимули до реалізації інноваційних ДПП проектів приватним сектором: можливість одержання інноваційного надприбутку; загрози втрати ринку, витіснення з ринку більш успішними конкурентами тощо.

Таким чином, інноваційний потенціал приватного сектора економіки для свого розвитку тією або іншою мірою потребує партнерської взаємодії підприємців з державою.

У науково-технічній та інноваційній сферах формалізація відносин у рамках державно-приватного партнерства здійснюється у вигляді певних програм та підпрограм, спрямованих на вирішення окремих проблем відповідно до визначених національних пріоритетів [10, с. 109]. Реалізація програм у рамках державно-приватного партнерства припускає не тільки фінансове забезпечення проекту, а й створення та забезпечення функціонування відповідної інфраструктури.

Частка витрат державних бюджетів на розвиток науки й технологій, що припадає на державно-приватні партнерства, у багатьох країнах ОЕСР постійно зростає.

В Австралії впроваджено широку низку механізмів, закликаних стимулювати та полегшувати державно-приватне партнерство в інноваційній сфері. Потужне співробітництво держави та приватного сектора в межах ДПП здійснюється, перш за все, через мережу центрів спільних досліджень (Cooperative Research Centres, CRC), що діє майже 20 років та нараховує більше 90 центрів. Діяльність центрів спрямована на впровадження результатів досліджень у соціально-економічний розвиток шляхом трансферу знань та сприяння комерціалізації інновацій. Програма CRC, річний бюджет якої складає 148,6 млн австралійських дол., визнана ключовим інструментом реалізації національної інноваційної стратегії [11].

Крім того, програми державно-приватного партнерства Австралії включають: діяльність Інноваційно-інвестиційного фонду, Передпосівну програму (Pre-Seed Program), Корпорацію досліджень та розробок у сільському господарстві (Rural R&D Corporation), Програму грантів та стипендій від промисловості «Australian Research Council Linkage Grants and Industry Fellowships» із загальним бюджетом 303, 1 млн австрал. дол.) [11]. Частка фінансування ДПП програм складає майже 10% загальних видатків на здійснення науково-технічних розробок. Схеми ДПП у сфері наукових досліджень та інноваційних розробок, які різняться за цілями, механізмами та масштабами, дозволили створити Австралії за останні 10 років одну з найпотужніших національних інноваційних систем.

В Австрії відповідають «вузькому» трактуванню ДПП три програми: Kplus, Kins/Knet, та Christian Doppler Laboratoires (CDC), засновані на спільній діяль-

ності публічного та приватного секторів задля встановлення цілей на визначеній інституціональній основі. Частка ДПП програм складає 2,8% загального бюджету на здійснення науково-технічних розробок. Водночас експерти ОЕСР вказують на те, що роль інноваційних проектів ДПП в НІС Австрії є значно вищою за частку видатків на такі проекти [12].

Програма центрів компетенцій Kplus (бюджет 24 млн євро), метою якої є подолання розриву між фундаментальними дослідженнями, проведеними університетами й промисловістю, діє з 1998 р. і розглядається як центральний елемент інноваційної політики. У межах програми відбувається підтримка дослідних центрів, відібраних на конкурсній основі, які набувають статусу «центрів компетенцій» на термін до 7 років.

Програма Kins/Knet з бюджетом 12 млн євро, спрямована на утворення конкурентоспроможних у міжнародному масштабі технологічних кластерів шляхом підтримки «центрів компетенцій», стимулювання поєднання зусиль приватних компаній, університетської науки, дослідницьких організацій на довгостроковій основі.

Державно-приватне партнерство в межах програми Christian Doppler Laboratoires (бюджет 4 млн євро) обумовлює проведення досліджень в інтересах приватних компаній – учасників партнерства [12].

У Нідерландах діє низка програм, віднесених урядом до царини державно-приватного партнерства. Протягом останніх років інноваційна система Нідерландів зазнає певних проблем, зокрема в частині недостатньо ефективної взаємодії науки та промисловості, що створює загрозу конкурентоспроможності [13]. За таких умов проекти ДПП покликані відігравати ключову роль в інноваційній політиці країни.

Найбільшою мірою за концепцією та організаційною формою відповідають ознакам ДПП створені в 1996 р. «Провідні технологічні інститути» (Leading Technology Institutes, LTI) з метою фокусування досліджень на інтересах бізнесу і ключових цілях економіки та суспільства. ОЕСР рекомендує іншим країнам вивчити досвід Нідерландів у сфері інноваційного державно-приватного партнерства, а саме – діяльності LTI щодо організації спільних досліджень державного і приватного секторів фундаментального та стратегічного характеру.

Прийняття Лісабонської стратегії ЄС, яка знайшла продовження в Стратегії ЄС-2020, та висування на перший план інноваційного імперативу інтеграційного розвитку надало потужного імпульсу державно-приватному партнерству в інноваційній сфері Європейського союзу, зокрема через розгортання дослідницьких проектів ДПП з частковим фінансуванням з бюджету рамкових програм ЄС.

Спільні європейські проекти ДПП орієнтовані на досягнення цілей сталого розвитку, екологічної безпеки, добробуту суспільства.

«Планом відновлення європейської економіки» (European Economic Recovery Plan), прийнятим Європейською комісією в грудні 2008 р., передбачено запровадження трьох значних дослідно-інноваційних ДПП-проектів у ключових секторах з фінансуванням за рахунок бюджету 7-ї Рамкової програми ЄС, коштів ЄІВ, компаній-виробників та бюджетів країн-учасниць:

- в автомобілебудуванні ініціатива «Зелені автомобілі» спрямована на розгортання досліджень та розробку нових технологій для забезпечення екологічної безпеки в галузі транспорту. Бюджет проекту складає 5 млрд євро;
- в будівництві проект «Енергоефективні будівлі» зі створення екологічно безпечних технологій та матеріалів з бюджетом 1 млрд євро;
- в обробній промисловості проект «Фабрики майбутнього», спрямований на впровадження сучасних технологій, процесів та матеріалів у діяльність перш за все малих та середніх підприємств, з метою адаптації до викликів глобальної конкуренції. Бюджет складає 1,2 млрд євро [14].

Названі проекти покликані стати основою оновленої Лісабонської стратегії (Стратегії ЄС-2020). Створено спеціальні дорадчі групи з метою проведення діалогу між органами ЄС та бізнес-структурами, ведеться створення асоціацій промислових підприємств та дослідних організацій. Витрати на розгортання дослідних проектів будуть поділені між державними інституціями та бізнесом у співвідношенні 50% : 50%.

У межах Стратегії ЄС-2020 та 7-ї рамкової програми ЄС створюється мережа державно-приватних партнерств «Joint Technology Initiatives» у формі спільних підприємств (Joint Undertaking) зі здійснення науково-технічних розробок у промисловості шляхом поєднання ресурсів ЄС, країн-учасниць та бізнесу. Партнерства запроваджуються у сферах, що мають стратегічне значення для забезпечення конкурентоспроможності ЄС: біофармацевтика, комп'ютерні системи, екологічно безпечна авіонавтика, наноелектроніка, водородна енергетика. Передбачено фінансування дослідних проектів «Joint Technology Initiatives» приватним бізнесом в обсязі 50% [15].

У документах ЄС підкреслюється соціально-економічне значення названих проектів ДПП з позицій сприяння забезпеченню найвищої конкурентоспроможності в інноваційній сфері.

Таким чином, можна виокремити групу інноваційних проектів, які характеризуються відносно низькою комерційною та високою суспільною ефективністю. Саме такі проекти потребують державної підтримки, оскільки їх здійснення приносить суспільству значні чисті вигоди, однак у зв'язку з відносно низькою фінансовою ефективністю не приваблює приватних учасників, захищених у їх реалізації [16, с. 12–21].

Відповідно до типології державно-приватних партнерств в інноваційній сфері, розробленої ОЕСР, виділяють такі форми ДПП (табл. 2).

Таблиця 2

Типологія ДПП в інноваційній сфері

Типологія		Вид промислової активності, в яку роблять внесок державні дослідні організації за допомогою ДПП		
		Технологічні розробки	Прикладні дослідження	Доконкурсні дослідження
Тип кінцевих користувачів	Орієнтовані на здійснення місії	Деякі мегапроекти	Проекти національних мереж у сфері технологічних інновацій (Франція)	Центри спільних досліджень «Національні переваги» (Австралія)
	Орієнтовані на ринок	Більшість мегапроектів	Центри спільних досліджень «Ділові розробки» (Австралія) Центри компетенцій (Австрія)	Центри спільних досліджень «Промислове співробітництво» (Австралія) Провідні технологічні інститути (Нідерланди)

Джерело: [17].

Існують й інші форми ДПП в інноваційній сфері: міжвідомчі інноваційні програми, венчурне інвестування, офшорне програмування, лізинг, аутсорсинг тощо.

Зарубіжний досвід державно-приватного партнерства в інноваційній сфері вказує на те, що в моделі взаємодії держави й бізнесу в інноваційному процесі в розвинутих країнах роль приватного сектора полягає в розробці технологій на основі власних досліджень та в ринковому освоєнні інновацій, а роль держави – у сприянні виробництву фундаментального знання й комплексу технологій стратегічного характеру, а також у створенні інфраструктури і сприят-

ливих інституціональних умов для інноваційної діяльності приватних компаній. Різні варіанти реалізації цієї моделі, залежно від умов соціально-економічного розвитку окремих країн, формують національні особливості взаємодії держави й приватного сектора:

– співвідношення сил держави й бізнесу в активізації й фінансуванні інноваційної діяльності;

– відносне значення великих, середніх і малих підприємств;

– співвідношення фундаментальних і прикладних досліджень і розробок.

Узагальнення зарубіжного досвіду дозволяє вивчити організаційні механізми реалізації проектів державно-приватного партнерства у сфері наукових досліджень та інновацій розвинутих країн світу і можливості запровадження таких проектів в Україні.

Закон України «Про державно-приватне партнерство» № 2404-VI, підписаний Президентом 01 липня 2010 р., не включає до пріоритетних сфер застосування ДПП освіту, науково-дослідну діяльність та інноваційну сферу, хоча й не забороняє такого використання: «державно-приватне партнерство може застосовуватися в інших сферах діяльності, крім видів господарської діяльності, які відповідно до закону дозволяється здійснювати виключно державним підприємствам, установам та організаціям» [7]. У той час, як у проекті Закону України «Про загальні засади розвитку державно-приватного партнерства в Україні», схваленим Кабінетом Міністрів України 17.09.2008 р., наукова діяльність та інноваційна сфера були названі серед основних галузей, де передбачено розгортання проектів ДПП. Причиною можна вважати неготовність як держави, так і приватного сектора до впровадження традиційно прийнятих у світі механізмів державно-приватного партнерства в науковій та інноваційній сферах.

Водночас, як показує практика, запорукою успіху проектів ДПП у науково-дослідній та інноваційній сферах є політична підтримка таких проектів з боку уряду, проголошення їх пріоритету та ключової ролі у формуванні національної інноваційної системи.

У Програмі економічних реформ на 2010–2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» йдеться зокрема про необхідність спрямування вітчизняного науково-технічного потенціалу на забезпечення потреб інноваційного розвитку економіки України й організацію виробництва високотехнологічної продукції шляхом запровадження державно-приватного партнерства в науково-технічній та інноваційній сферах, розробки та впровадження інструментів державної підтримки інноваційної діяльності. Протягом першого етапу реформи, тобто до кінця 2010 р., було передбачено визначення принципів державно-приватного партнерства у науково-технічній та інноваційній сферах [18], проте про виконання поставленого завдання сьогодні мова не йде. З прийняттям Закону України «Про державно-приватне партнерство» в сучасній редакції, досягнення поставлених у Програмі економічних реформ цілей вимагає розробки та прийняття законопроекту про внесення змін до названого закону щодо державно-приватного партнерства у науковій та інноваційній сферах. Більш того, в Плані-графіку реформ, розміщеному на сайті Президента України [19] передбачено розробку такого законопроекту до 01.02.2011 р. та подання до ВРУ до 01.06.2011 р.

За сучасних умов набуває особливого значення обговорення згаданого законопроекту широким колом зацікавлених осіб, зокрема академічною спільнотою, представниками інноваційної сфери та приватного бізнесу. Метою такого обговорення має стати вироблення дійових рекомендацій з розвитку ДПП у науковій та інноваційній сферах, з подальшою розробкою організаційного механізму ДПП проектів з максимальним урахуванням міжнародного досвіду, адаптованого до сучасних реалій України, в контексті завдань перетворення вітчиз-

няної науково-технічної та інноваційної сфери на потужне джерело економічного зростання шляхом об'єднання ресурсів кожної зі сторін.

Висновки. Нагальна потреба в узагальненні та систематизації зарубіжного досвіду взаємодії державного та приватного секторів в інноваційній сфері, обумовлена необхідністю розбудови НІС України, зокрема шляхом запровадження проектів державно-приватного партнерства. Як показує досвід, у науково-технічній та інноваційній сферах розвинутих країн проекти державно-приватного партнерства здійснюються у вигляді програм та підпрограм, спрямованих на вирішення окремих проблем, відповідно до визначених національних пріоритетів. Реалізація програм у рамках державно-приватного партнерства припускає не тільки фінансове забезпечення проекту, а й створення та забезпечення функціонування відповідної інфраструктури.

Запорукою успіху проектів ДПП у науково-дослідній та інноваційній сферах є політична підтримка таких проектів з боку уряду, проголошення їх пріоритету та ключової ролі у формуванні національної інноваційної системи.

За сучасних умов в Україні першочергове значення має приведення чинного законодавства стосовно державно-приватного партнерства у відповідність з потребами розбудови НІС, вироблення дійових рекомендацій з розвитку ДПП у науковій та інноваційній сферах з подальшою розробкою організаційного механізму ДПП проектів з максимальним урахуванням міжнародного досвіду.

Список використаної літератури

1. Варнавский В.Г. Государственно-частное партнерство в России: проблемы становления / В.Г. Варнавский // <http://www.strana-oz.ru>
2. Павлюк К.В. Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави / К.В. Павлюк, С.М. Павлюк // Наукові праці КНТУ. Економічні науки – 2010. – № 17 // <http://www.nbu.gov.ua/>.
3. Green Paper on Public-Private Partnerships and Community Law on Public Contracts and Concessions. Brussels. 30.04.2004. P. 3.
4. Delmon J. Private Sector Investment in Infrastructure: Project Finance, PPP Projects and Risk. The World Bank and Kluwer Law International. 2009. P. 7.
5. Полюянов В.П. Реформа ЖКХ и институт государственно-частного партнерства / В.П. Полюянов, Р.С. Кравченко // <http://www.confcontact.com/>.
6. Варнавский В.Г. Государственно-частное партнерство: теория и практика / В.Г. Варнавский, А.В. Клименко, В.А. Королев и др. – М.: Изд. дом Гос. ун-та – Высшей школы экономики – 2010. – 287 с.
7. Закон України Про державно-приватне партнерство / м. Київ, 1 липня 2010 року № 2404-VI // <http://www.president.gov.ua/>
8. Яковлев П.А. Государственно-частное партнерство: анализ международного опыта и перспектив / П.А. Яковлев // Коммунальное хозяйство городов: научно-технический сборник. – К.: Техника – 2010. – № 92. – С. 323–331.
9. Савранский П.В. Государственно-частное партнерство в реализации перспективных направлений инновационного развития экономики России: автореф. дис. ... канд. эконом. наук: спец. 08.00.05 / П. В. Савранский – Краснодар, 2007. – 20 с.
10. Папп Н.В. Инструменты державно-приватного партнерства / Н.В. Папп // Сталій розвиток економіки. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2010. – С. 109.
11. Public – Private Partnerships for research and innovation: An evaluation of Australian Experience / P.: OECD. 2004 // <http://www.oecd.org/dataoecd/49/16/25718007.pdf>
12. Public – Private Partnerships for research and innovation: An evaluation of Austrian Experience / P.: OECD. 2004 // <http://www.oecd.org/dataoecd/49/17/25717078.pdf>

13. Public – Private Partnerships for research and innovation: An evaluation of Dutch Experience / P.: OECD. 2004 // <http://www.oecd.org/dataoecd/49/18/25717044.pdf>

14. European Economic Recovery Plan / European Commission // http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication13504_en.pdf

15. Joint Technology Initiatives. Public – Private Partnerships in EU Research / European Commission. European Communities. 2008 // ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/fp7/docs/jtis-brochure_en.pdf

16. Сильвестров С. Партнерство государства и частного сектора / С. Сильвестров // Экономика России: XXI век. – 2005. – № 18. – С. 12–21.

17. Государственно-частное партнерство. Базовый доклад Организации экономического сотрудничества и развития. – М. 2005.

18. Програма економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» // <http://www.president.gov.ua/>

19. Сайт Президента України // <http://www.president.gov.ua/docs/gr18.pdf>

Обобщены трактовки государственно-частного партнерства, и стимулы для взаимодействия государственного и частного секторов. Проанализирован опыт и механизмы государственно-частного партнерства в научно-технической и инновационной сферах развитых стран. Определена ключевая роль приоритетной поддержки научных и инновационных проектов ГЧП со стороны правительства и возможности внедрения в Украине.

Ключевые слова: *государственно-частное партнерство, национальная инновационная система, научно-техническая сфера, инновационные проекты.*

The interpretations of public – private partnership and stimuli for interaction of public and private sectors are summarized. The experience and mechanisms of public – private partnerships at S&T and innovation sphere of developed countries is analyzed. The key role of priority governmental support of scientific and innovation public – private partnership projects as well as the possibilities of implementation in Ukraine are defined.

Key words: *public – private partnership, national innovation system, S&T sphere, innovation projects.*

Надійшло до редакції 15.04.2011.